

Kolegij: Etika sestrinstva u teoriji i praksi
Voditelj: prof. dr. sc. Nada Gosić
Katedra: Za javno zdravstvo
Studij: Diplomski sveučilišni studij – menadžment u sestrinstvu
Godina studija: I.
Akadska godina: 2020./21.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij Etika sestrinstva u teoriji i praksi je obvezatni kolegij na I. godini Sveučilišnog diplomskog studija - menadžment u sestrinstvu. Kolegij se realizira u 12 sati predavanja i 13 sati seminara, ukupno 25 sati i 2,5 ECTS. Nastava se izvodi u predavaonicama Fakulteta zdravstvenih studija (ul. Viktora Cara Emina 5).

Ciljevi kolegija. Osnovni cilj kolegija je usvajanje znanja, vještina i stjecanje kompetencija za rješavanje etičkih problema i dilema s kojima se suočavaju medicinske sestre u organiziranju, planiranju i upravljanju zdravstvenom njegovom. Realiziranjem nastavnog sadržaja taj cilj se operacionalizira u sljedeće podciljeve: a) stjecanje znanja o posljedicama znanstveno-tehnološkog napretka na moral i etiku u medicini s posebnim osvrtom na sestrinstvo; b) osposobljavanje studenata/ica za etičku analizu i argumentaciju etičkih rješenja; c) rješavanje bioetičkih dilema s kojima se suočavaju medicinske sestre/medicinski tehničari; e) primjena odrednica Etičkog kodeksa i zakona iz područja zdravstvene zaštite u rješavanju slučajeva iz sestrinske prakse.

Sadržaj kolegija: Vrijednosti u biomedicini i zdravstvu; Bol, medicina i kultura; Bioetičke dileme, Medicinska sestra – voditeljica dijaloga; Kvaliteta života; Odnos između pružitelja i korisnika usluga; Informirana suglasnost u zdravstvenoj njezi; Paternalistički odnos medicinske sestre prema pacijentu, Privatnost, povjerenje i sestrinska tajna; Pacijentove želje; Priziv savjesti;

Izvođenje nastave

Nastava se izvodi u predavanjima i seminarima. O načinu ocjenjivanja pogledati kriterije i elemente ocjenjivanja

Popis obvezne ispitne literature:

- Gawade, A: *Bolja medicina. Kako do djelotvornosti*, Naklada Jesenski Turk, Zagreb, 2014.
- Gosić, N. *Bioetika in vivo*, (odabrana poglavlja) Pergamena, Zagreb, 2005.
- Šegota, I. *Etika sestринства*, Medicinski fakultet u Rijeci, 1997.
- Turković, Ksenija: »Pravo na odbijanje medicinskog tretmana u Republici Hrvatskoj«, *Medicina* 2008., Vol. 44., No2.
- Zakon o zdravstvenoj zaštiti. (NN, br: 150/08., 71/10., 139/10., 22/11., 84/11., 154/11., 12/12., 35/12., 70/12., 144/12., 83/13., 159/13.)
- Zakon o djelatnostima u zdravstvu. NN br. 87/09.
- Zakon o sestринstvu. NN br. 57/11.
- Zakon o socijalnoj skrbi. NN br. 52/16.
- Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama. NN br. 76/14.
- Zakon o zaštiti prava pacijenata. NN br. 169/04., 37/08.
- Zakon o zaštiti tajnosti podataka. NN br. 79/07., 86/12.
- Kazneni zakon. NN br. 110/97., 27/98., 50/00., 51/01., 113/03., 125/11.
- Zakon o obvezatnom zdravstvenom osiguranju. NN 80/13.
- Ustav Republike Hrvatske (pročišćeni tekst). NN br. 85/10.
- Etički kodeks medicinskih sestara, Hrvatska komora medicinskih sestara.
http://www.hkms.hr/data/1321863874_853_mala_Eticki%20kodeks.pdf. pristup 16.6.2020.

Popis dopunske literature:

Jonsen R. Albert, Siegler, Mark, Winslade J. William: *Clinical ethics. A Practical Approach to Ethical Decision in Clinical Medicine*, The McGraw-Hill Companies, New York, 2006.

Guido, Ginny Wacker: *Legal and Ethical Issues in Nursing*, Third Edition; Prentice Hall International (UK), London 2001.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

Ishodi učenja koji se navode za svako predavanje podrazumijevaju očekivana postignuća studenta/ica, odnosno ono što će studenti/ice biti u stanju učiniti nakon predavanja i njemu odgovarajućeg seminara.

P1. Vrijednosti u biomedicine i zdravstvu.

Ishodi učenja: Razlikovati osobne i društvene vrijednosti, objasniti razliku između tradicionalnih i vrijednosti modernog doba, objasniti ponašanje i djelovanje medicinskih sestara određeno etičkim vrijednostima u

biomedicini i zdravstvu.

P2. Bol, medicina i kultura.

Ishodi učenja: Prepoznati kulturnu komponentu trpljenja boli, razlikovati tradicionalni i biokulturni model odnosa prema boli, definirati i objasniti osnovne postavke biokulturnog modela odnosa prema boli.

P3. Bioetičke dileme

Ishodi učenja: Interpretirati bioetičke dileme, prepoznati moralne konflikte i razine bioetičkih dilema, interpretirati medicinsko-etičke dileme koje su utjecale na nastanak suvremenih kodeksa medicinske etike i deontologije na međunarodnoj i nacionalnim razinama, opisati jednostrane pristupe u rješavanju medicinsko-etikih i bioetičkih dilema, riješiti etičku dilemu u slučaju iz prakse medicinske sestre.

P4. Medicinska sestra – voditeljica dijaloga i tima zdravstvene njege

Ishodi učenja: razlikovati vrste dijaloga, definirati i objasniti odlike dobrog dijaloga, stilova komuniciranja i posljedica koje ti stilovima imaju na rad i okruženje tima zdravstvene njege

P5. Kvaliteta života

Ishodi učenja: Definirati i obrazložiti vrednovanje kvalitete života, uočiti i objasniti posljedice koje svira procjena medicinske sestre o kvaliteti života pacijenta i pristup u kojem se pacijentu dopušta da sam procijeni što je njegova kvaliteta života.

P6. Odnos između korisnika i pružitelja zdravstvenih usluga

Ishodi učenja: prepoznati medicinsku sestru kao pružitelja zdravstvene usluge, odrediti pravne i etičke norme koje definiraju taj odnos medicinske sestre prema pacijentima i članovima njihove obitelji.

P7. Paternalistički odnos medicinske sestre prema pacijentu

Ishodi učenja: Objasniti paternalizam, odrediti paternalizam u širem, užem smislu, prepoznati praktični paternalizam u odnosu medicinske sestre prema pacijentu, odrediti vrste paternalizma u medicini, predstaviti stajališta zagovornika i protivnika paternalizma i obrazložiti opasnost od paternalističkog odnosa prema pacijentu.

P8. Etička načela u zdravstvenoj njezi

Ishodi učenja: Identificirati načela u užem i širem smislu, u znanosti i osobnom ponašanju. Razlikovati primarna bioetička načela (autonomija, dobročinstvo, neškodljivost i pravednost) u uspostavljanju etičkog odnosa medicinske sestre prema pacijentima, pronaći i primijeniti u rješavanju slučaja iz prakse bioetička načela u Etičkom kodeksu medicinskih sestara

P9. Informirana suglasnost zdravstvenoj njezi

Ishodi učenja: Objasniti informiranu suglasnost, interpretirati povijest informirane suglasnosti, argumentirati interdisciplinarnost u razumijevanju značaja informirane suglasnosti, navesti razloge za uvažavanje informirane suglasnosti, predstaviti pravni okvir informirane suglasnosti u Republici Hrvatskoj i obrazložiti informiranu suglasnost u praktičnom odnosu medicinske sestre prema pacijenta prema odrednicama Etičkog kodeksa medicinskih sestara

P10. Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna

Ishodi učenja: Prepoznati privatnost i vrste privatnosti, istaknuti pravnu dimenziju privatnosti, analizirati etičku standardizaciju privatnosti u medicini, definirati tajnu i odrediti vrste tajni, analizirati sadržaj zdravstvene tajne, prepoznati razloge za odavanje privatnosti i povjerenja, definirati ograničeno odavanje privatnosti i povjerenja, primijeniti odrednice Etičkog kodeksa medicinskih sestara u rješavanju slučaja iz prakse.

P11. Pacijentove želje

Ishodi učenja: analizirati teorijski, normativni i praktični pristupi zdravstvenih djelatnika prema željama i pravima pacijenata, istaknuti važnost kliničkog, etičkog i pravnog značaja poštivanja pacijentovih želja i procijeniti ispravnost odluke pacijenta o prihvaćanju i/ili odbijanju medicinskih postupaka i intervencija

P12. Priziv savjesti

Ishodi učenja: definirati i objasniti razloge zbog kojih se medicinska sestra može pozvati na priziv savjesti, navesti i objasniti priziv savjesti u pravnoj i etičkoj normi.

Popis seminara s pojašnjenjem:

Isti je kao i popis predavanja. U seminarskim raspravama student/ice postavljaju pitanja iz teme predavanja, interpretiraju znanstvena stajališta predstavljena u predavanjima i argumenirano obrazlažu koja se od stajališta mogu primijeniti, za koja postoje poteškoće, o kojim poteškoćama je riječ i što trebaju činiti medicinske sestre kako bi u planiranje, organiziranje i upravljanje zdravstvenom skrbi primijenile stečena teorijska znanja.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Obveze studenata:

1. Studenti/ce su obvezni pohađati nastavu – pohađanje nastave znatno olakšava polaganje završnog ispita
2. Pripremiti pitanja za teme prema danom rasporedu
3. Sudjelovati u raspravi na zadanu temu
4. Predati opis slučaja iz sestrinske prakse u zakazanom terminu
5. Napisati etičku analizu slučaja prema danim uputama
6. Prijaviti ispit i na dan ispita predati Etičku analizu slučaja iz sestrinske prakse
7. Doći na uvid u rezultate pismenog ispita

Evidencija pohađanja nastave vodi se i za predavanja i za seminare. Prisustvo na predavanjima i na seminarima provodit će se prozivkom na svakom satu. Mole se studenti/ce da ne kasne na nastavu jer u slučaju zakašnjenja neće biti u mogućnosti realizirati nastavnim programom predviđene obveze. Student **opravdano** može izostati ukupno 30% kako na redovnom tako i na izvanrednom studiju (prediplomski i diplomski).

S obzirom na ovu odrednicu redovito će se pratiti prisustvo na nastavi. Studenti/ice koji ne zadovolje kriterije te odrednice ne mogu pristupiti polaganju ispita.

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

Elementi i kriteriji ocjenjivanja na Diplomskom sveučilišnom studiju menadžment u sestinstvu su: aktivnost u nastavi 20 bodova, prikaz slučaja iz sestinske prakse 30 bodova i završni ispit /etička analiza slučaja iz sestinske prakse i rješavanje etičke dileme 50 bodova. Slijedom toga ukupan postotak uspješnosti studenata/ica tijekom nastave čini 50, a završni ispit 50 bodova.

Aktivnost u nastavi Aktivnost u seminarima - 20 bodova

Studenti/ce postavljaju pitanja na temu iz predavanja, iskazuju stav o problemu/pitanju koje predavanje aktualizira, te ukazuju na mogućnosti primjene teorijskog znanja u praktičnom radu. Za svako predavanja studenti/ice postavljaju jedno pitanje 12X1 i jedno pitanje izvan teme predavanja iz područja Etike sestinstva **ukupno 13 pitanja**. Sa stjecanjem i raspoređivanjem ocjenskih bodova u ovoj aktivnosti studenti/ice biti će upoznati na uvodnom satu nastave.

Seminarski rad - Prikaz slučaja iz sestinske prakse : ukupno 30 bodova.

Studenti/ice sami/e prema vlastitom odabiru pronalaze slučaj iz sestinske prakse. U prikazu slučaja iz prakse studenti/ice odgovaraju na pitanja važna za etički odnos sestre prema pacijentima/icama. Konkretna pojašnjenja o pisanju i ocjenjivanju prikaza slučaja studenti/ice će dobiti na uvodnom satu nastave.

Završni ispit – Etička analiza slučaja iz sestinske prakse i rješavanje etičke dileme : ukupno 50 bodova

Završni ispit je etička analiza slučaja iz sestinske prakse i rješavanje etičke dileme u kojoj studenti/ice odgovaraju na postavljena pitanja i mogu ostvariti 50 bodova. Konkretna pojašnjenja o pisanju i ocjenjivanju etičke analize slučaja i rješavanju etičke dileme studenti/ice će dobiti na uvodnom satu nastave.

Završna ocjena

Prema Pravilniku

o studijima Sveučilišta u Rijeci (pročišćeni tekst) od 15. lipnja 2020. (https://www.uniri.hr/files/staticki_dio/propisi_i_dokumenti/Pravilnik_o_studijima_Sveucilista_u_Rijeci_procis_ceni_tekst_15_lipnja_2020.pdf), pristup 2.7.2020.

ČLANAK 42.

Ocjenjivanje unutar Europskog sustava stjecanja i prijenosa bodova

(1) Uspjeh studenta za svaki predmet izražava se ECTS skalom ocjenjivanja u postocima od 0 do 100 % ocjenskih bodova pri čemu prolazna ocjena ne može biti niža od 50 % ocjenskih bodova.

(2) Praćenje i ocjenjivanje studenata za svaki predmet (modul) obavlja se tijekom nastave I na završnom ispitu što svaka sastavnica detaljnije utvrđuje svojim pravilnikom I /ili studijskim programom, pri čemu student na pojedinom predmetu tijekom nastave mogu ostvariti od najmanje 50 % do najviše 70 % ocjenskih bodova, dok se preostali postotak ocjenskih bodova od najviše 50 % do najmanje 30 % može ostvariti na završnom ispitu.

(3) student koji su tijekom nastave ostvarili

- od 0 do 49,9 % ocjenskih bodova od ocjenskih bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja studenta sukladno pravilniku i/ili studijskom programu sastavnice ocjenjuje se ocjenom F (neuspješan), ne mogu steći ECTS bodove i moraju ponovo upisati

predmet,

- 50 i više ocjenskih bodova od bodova koje je bilo moguće steći tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćanja i vrednovanja studenta sukladno pravilniku i/ili studijskom program sastavnice, mogu pristupiti završnom ispitu.

(4) Ispitni prag na završnom ispitu ne može biti manji od 50 % uspješno riješenog ispita.

(5) Konačna ocjena je zbroj postotaka ostvarenog tijekom nastave i postotka ostvarenog na završnom ispitu, a utvrđuje se sukladno članku 43. Ovog Pravilnika

ČLANAK 43.

Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha

(1) Ocjenjivanje studenata na temelju konačnog uspjeha obavlja se kako slijedi:

- Ocjena izvrstan (5) odgovara ocjeni A u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 90 do 100 %
- Ocjena vrlo dobar (4) odgovara ocjeni B u skali ECTS- a i postotku uspješnosti od 75 do 89,9 %
- Ocjena dobar (3) odgovara ocjeni C u skali ECTS- a i postotku uspješnosti od 60 do 74,9 %
- Ocjena dovoljan (2) odgovara ocjeni D u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 50 do 59,9 %
- Ocjena nedovoljan (1) odgovara ocjeni F u skali ECTS-a i postotku uspješnosti od 0 do 49,9 %.

ČLANAK 46.

Prigovor na ocjenu

(1) Student koji smatra da je oštećen ocjenjivanjem na završnom ispitu ima pravo u roku 24 sata nakon priopćenja ocjene izjaviti pisani prigovor dekanu odnosno pročelniku odjela. Prigovor mora biti obrazložen.

(2) Ako prigovor smatra osnovanim dekan odnosno pročelnik odjela će u roku od 24 sata od zaprimanja prigovora imenovati povjerenstvo sastavljeno od tri člana. Nastavnik s čijom ocjenom student nije bio zadovoljan ne može biti predsjednik povjerenstva.

(3) Pisani ispit ili pisani dio ispita neće se ponoviti pred povjerenstvom, već će ga ono ponovno ocijeniti. Ako je ispit usmeni ili se sastoji i od usmenog dijela provjere znanja dekan odnosno pročelnik odjela će odrediti vrijeme polaganja ispita koji se treba održati što ranije, a ne može biti održan kasnije od tri radna dana po izjavljenom prigovoru.

(4) Povjerenstvo donosi odluku većinom glasova.

Voditeljica kolegija
Prof. dr. sc. Nada Gosić

S10	Privatnost, povjerenje i zdravstvena tajna	1	Z5
S11	Pacijentove želje	1	Z5
S12-13	Priziv savjesti	2	Z5
	Ukupan broj sati seminara	13	

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1			
V2			
V3			
V4			
V5			
V6			
V7			
V8			
...			
	Ukupan broj sati vježbi		

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	Prema dogovoru na prvom satu nastave
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	